

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/42748,Kopalnia-Wegla-Kamiennego-Piast-w-Bieruniu.html>
19.05.2024, 08:29

Kopalnia Węgla Kamiennego Piast w Bieruniu

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Kopalnia Węgla Kamiennego [Piast](#) w Bieruniu, 1 VII 1972 rozpoczęcie budowy kopalni, 26 XI 1973 utworzenie przedsiębiorstwa państwowego „KWK Piast w budowie”, 3 XII 1975 oficjalne uruchomienie kopalni i wydobywanie pierwszej tony węgla, stan zatrudnienia 1742 pracowników, dobowe wydobywanie 608 t. 1976 stan zatrudnienia wzrósł do 2775 pracowników, 1979 ok. 6 tys. zatrudnionych. VIII 1980 zakładowa organizacja PZPR liczyła 2 tys. członków i kandydatów. Do 13 XII 1981 zmniejszyła się o 600 osób.

2-3 IX 1980 strajk, przew. KS Wiesław Zawadzki. Strajkujący przedstawili listę 27 postulatów, gł. dotyczących poprawy warunków socjalnych i płacowych, przyłączyli się do MKS przy KWK Manifest Lipcowy w Jastrzębiu-Zdroju, wysłano tam 7 delegatów. Strajk zakończony po podpisaniu porozumienia jastrzębskiego. Powołano Zakładową Komisję Robotniczą, przew. Wiesław Zawadzki. XI 1980 wybrano KZ, przew. W. Zawadzki, członkowie prezydium m.in. Eugeniusz Szelański, Zbigniew Bogacz, W. Foltyn, Andrzej Machalica, Andrzej Oczko, Adam Urbańczyk. XII 1980 do „S” należało 3950 osób na ok. 7 tys. zatrudnionych. Do VII/VIII 1981 (I WZD Regionu Śląsko-Dąbrowskiego) KZ wchodziła w skład MKR-KZ Jastrzębie, KWK Piast reprezentował Z. Bogacz (21 II-6 XI 1981 sekretarz Krajowej Komisji Koordynacyjnej Sekcji Górnictwa „S”, 7 XI-13 XII 1981 członek Krajowej Sekcji Górnictwa „S”).

KZ uczestniczyła w akcjach „S” o charakterze lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim, w tym w 1981 w strajkach: 27 I, 27 III, 7 VIII, 28 X, 26 XI. W KWK Piast 4, 6, 9 II 1981 odbywały się zebrania przedstawicieli „S” zakładów górniczych w związku z konfliktem z władzami o wolne soboty (ostatnie w Szkole Górniczej KWK Piast).

17 II 1981 przedstawiciele KZ „S” weszli w skład prezydium Komitetu Założycielskiego Samorządu Pracowniczego KWK Piast, nast. 11 III 1981 w skład wybranego podczas I Konferencji Samorządu Pracowniczego prezydium Rady Pracowniczej. 26 XI 1981 II Konferencja SP, zatwierdzono statut przedsiębiorstwa i Statut SP.

12 XII 1981 stan zatrudnienia wynosił 8296 pracowników, do „S” należało 5720 osób (w tym 915 członków PZPR), do Związku Zawodowego Górników 2351 pracowników (w tym 409 członków PZPR).

14-28 XII 1981 strajk, najdłuższy protest „S” w kraju po wprowadzeniu stanu wojennego, prowadzony pod ziemią na poziomie 650 m. Uczestniczyło w nim wg. danych dyrekcji kopalni 1850 osób (inne źródła wymieniają liczbę od ok. 2-2,5 tys. uczestników w pierwszym dniu protestu, do 1029-1090 w ostatnim dniu strajku), w tym 1496 członków „S” (135 członków PZPR), 268 członków ZZG (23 członków PZPR). 13 XII 1981 zatrzymanie, nast. internowanie zastępcy przew. KZ E. Szelańskiego i przew. KZ „S” Przedsiębiorstwa Robót Górniczych w Mysłowicach - Stanisława Dziwaka (PRG wykonywało prace zleczone w podziemiach KWK Piast). 14 XII 1981 na znak sprzeciwu wobec internowania działaczy „S” i wprowadzenia stanu wojennego Stanisław Trybuś, pracownik PRG Mysłowice, zainicjował strajk pod ziemią. Kilkuset górników KWK Piast i PRG Mysłowice pozostało na dole po skończonej zmianie. Dołączyli do nich kolejni pracownicy, m.in. z poziomu 500. Na polecenie dyrekcji kopalni na poziom 650 zjechało czterech członków prezydium KZ „S”: W. Zawadzki, A. Machalica, A. Oczko, A. Urbańczyk i członek KSG „S”, Z. Bogacz, tam podjęli próbę nakłonienia górników do wyjazdu na powierzchnię. Na żądanie strajkujących działacze „S” pozostali na dole jako przedstawiciele związku i dozoru górniczego (Bogacz, Zawadzki, Machalica). W celu utrzymania bezpieczeństwa przebywających pod ziemią i niedopuszczenia do zniszczenia infrastruktury kopalni codzienne prace zabezpieczające prowadzone pod kierunkiem Z. Bogacza. Udział w proteście dobrowolny, każdy z uczestników mógł wyjechać na powierzchnię. Liczba protestujących malała. Wyjazdy na górę z różnych przyczyn, m.in. ze względu na stan zdrowia (9 razy w czasie trwania

protestu do górników zjeżdżał lekarz zakładowy, udzielając 620 porad lekarskich). Żywność, leki i ciepła odzież dla strajkujących dostarczana do kopalni przez rodziny górników, m.in. z pobliskiego osiedla. Różne środki zastosowane przez władze do wygaszenia protestu, m.in. naciski i presja psychiczna na górników i ich bliskich (umożliwienie rodzinom rozmów ze strajkującymi za pośrednictwem pozostającej na podsłuchu kopalnianej linii telefonicznej). Rozważano zastosowanie blokady kopalni przez siły milicyjno-wojskowe, do czego ostatecznie nie doszło. 24 XII 1981 KWK Piast ostatnim strajkującym zakładem pracy w kraju, wizyta bp. pomocniczego diecezji katowickiej Janusza Zimniaka. 28 XII 1981 zakończenie protestu. Uznano, że wypełniono obowiązek solidarności z wszystkimi represjonowanymi i sprzeciwu wobec bezprawia stanu wojennego. Dalsze przebywanie pod ziemią uznano za niepotrzebne narażanie życia i zdrowia. Przed wyjazdem na powierzchnię przygotowano kopalnię do pracy. 29 XII 1981 w KWK Piast ruszyło normalne wydobywanie (12 tys. ton węgla na dobę).

Ogółem w czasie strajku i po jego zakończeniu m.in. z uwagi na ekstremalne warunki i czas trwania protestu 4 górników poddano leczeniu szpitalnemu, 1246 osób skierowano na zwolnienia lekarskie.

XII 1981–1982 za udział w strajku internowano co najmniej 19 osób, 23 osoby odbywające w kopalni służbę wojskową skierowano ponownie do jednostek wojskowych, 92 osoby zwolniono z pracy w trybie dyscyplinarnym, 1758 uczestników strajku zmuszono do składania indywidualnych podań o ponowne przyjęcie do pracy, a po komisyjnym rozpatrzeniu wniosków zatrudniono ich ponownie, w wielu przypadkach na nowych, gorszych warunkach.

23 XII 1981–7 I 1982 śledztwo Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach. 28 XII–6 I 1982 zatrzymano 18 uczestników protestu. 9 I 1982 aktem oskarżenia objęto Z. Bogacza, W. Zawadzkiego, A. Machalicę, Wiesława Dudzińskiego, A. Oczkę, Stanisława Palucha, A. Urbańczyka. Zarzuty m.in. zorganizowania i prowadzenia strajku, żądanie kar od 10 do 15 lat pozbawienia wolności. 12 V 1982 Sąd Śląskiego Okręgu Wojskowego na sesji wyjazdowej w

Katowicach pod przew. sędziego kpt. Józefa Medyka z braku dowodów uniewinnił oskarżonych oraz umorzył wobec wszystkich postępowanie karne, pomimo to zwolnionych z aresztu internowano.

1982 różne formy oporu na KWK Piast nawiązujące do strajku, m.in. zbieranie podpisów pod apelem o ponowne przyjęcie do pracy osób zwolnionych dyscyplinarnie, kolportaż ulotek, umieszczanie przez pracowników na kaskach górniczych daty rozpoczęcia protestu - 14 XII 1981. Kontrakcja władz w postaci różnych form represji. Od X 1982 budowa struktury zakładowej przorządowych nowych związków zawodowych. 11 X 1982 złożenie przez przedstawicieli grupy inicjatywnej z KWK Piast (liczyła ok. 260 osób) wniosku o rejestrację organizacji w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach.

V 1984 w skład reaktywowanej w podziemiu sekcji górniczej „S” jako Krajowej Komisji Koordynacyjnej Górnictwa „S”, działającej przy RKW Regionu Śląsko-Dąbrowskiego wszedł przedstawiciel KWK Piast Ryszard Orzeł.

1989 reaktywowanie struktury zakładowej „S” KWK Piast. 5 II 1989 spotkanie członków „S” w mieszkaniu Kazimierza Gracy. Decyzja o utworzeniu TKZ. 13 II 1989 powołano TKZ w składzie: Krzysztof Młodzik, W. Zawadzki, Kazimierz Graca, Jan Żak, Stefan Czardybon, Tadeusz Drabczyk, Leszek Gibała, Józef Stokłosa, Jerzy Gawroński, Janusz Pioskownik, Edward Krzemień, Zbigniew Musiał, Andrzej Kozak. Cotygodniowe spotkania TKZ w salce katechetycznej przy Parafii pw. św. Barbary w Bieruniu Nowym. Dyskutowano sprawy bieżące, podejmowano decyzje nt. działań zmierzających do rejestracji struktury. Współpraca z MKZ Jastrzębie, udział przedstawicieli TKZ w spotkaniach „S” w Parafii NMP Matki Kościoła w Jastrzębiu-Zdroju. 9 VIII 1989 wybrano KZ, przew. K. Młodzik, członkowie prezydium: K. Graca, T. Drabczyk, Bernard Stankiewicz, Waldemar Odzieniec.

1 VII 2016 KWK Piast połączona organizacyjnie z KWK Ziemowit w Łędzinach. Powstała kopalnia dwuruchowa pod nazwą KWK Piast-Ziemowit z podziałem na Ruch Piast i Ruch Ziemowit. 27 V 2021 zakład zatrudniał ogółem 6 893

pracowników, z czego w Ruchu Piast 3371 osób, działało tam 8 organizacji związkowych, w tym „S” licząca 1685 członków.

1982 uczestnicy i przywódcy strajku z XII 1981 rozpracowywani przez Wydz. V/V-2 KW MO w Katowicach w ramach SOR krypt. Dekret; 1982-1990 Grupa Operacyjna Tychy Wydz. V-2 KW MO w Katowicach, nast. RUSW w Tychach prowadziła na KWK Piast SO krypt. Antracyt.

Jarosław Neja

Jarosław Neja

[Region Śląsko-Dąbrowski](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)